

prof. dr hab. Józef Kąś
Katedra Współczesnego Języka Polskiego
Wydział Polonistyki UJ
jozef.kas@uj.edu.pl

Struktura słownika gwarowego

Najogólniejsze typy informacji w słowniku

W słowniku można wyróżnić kilka typów informacji. W związku z tym rodzą się podwójne pytanie: jak i gdzie przedstawiać te informacje, żeby słownik pozostał czytelny?

Są to, moim zdaniem, następujące informacje:

Informacja semantyczna

Informacja gramatyczna

Informacja dokumentacyjna

Informacja audiowizualna

Artykuł hasłowy – 1

Artykuł hasłowy zawiera wszystkie informacje dotyczące opisywanego w słowniku wyrazu. Informacje te są rozpisane szczegółowo w kolejnych elementach artykułu hasłowego.

Kolejność elementów AH:

hasło/

homonim

informacja gramatyczna

numer znaczenia

kwalifikator

definicja

odsyłacz do innego hasła (zbiorczego) zob. LYTRZOK

ods. do ilustracji

cytat / przykład użycia

lokalizacja cytatu

zasięg geograficzny znaczenia

synonimy do znaczenia

powiedzenia

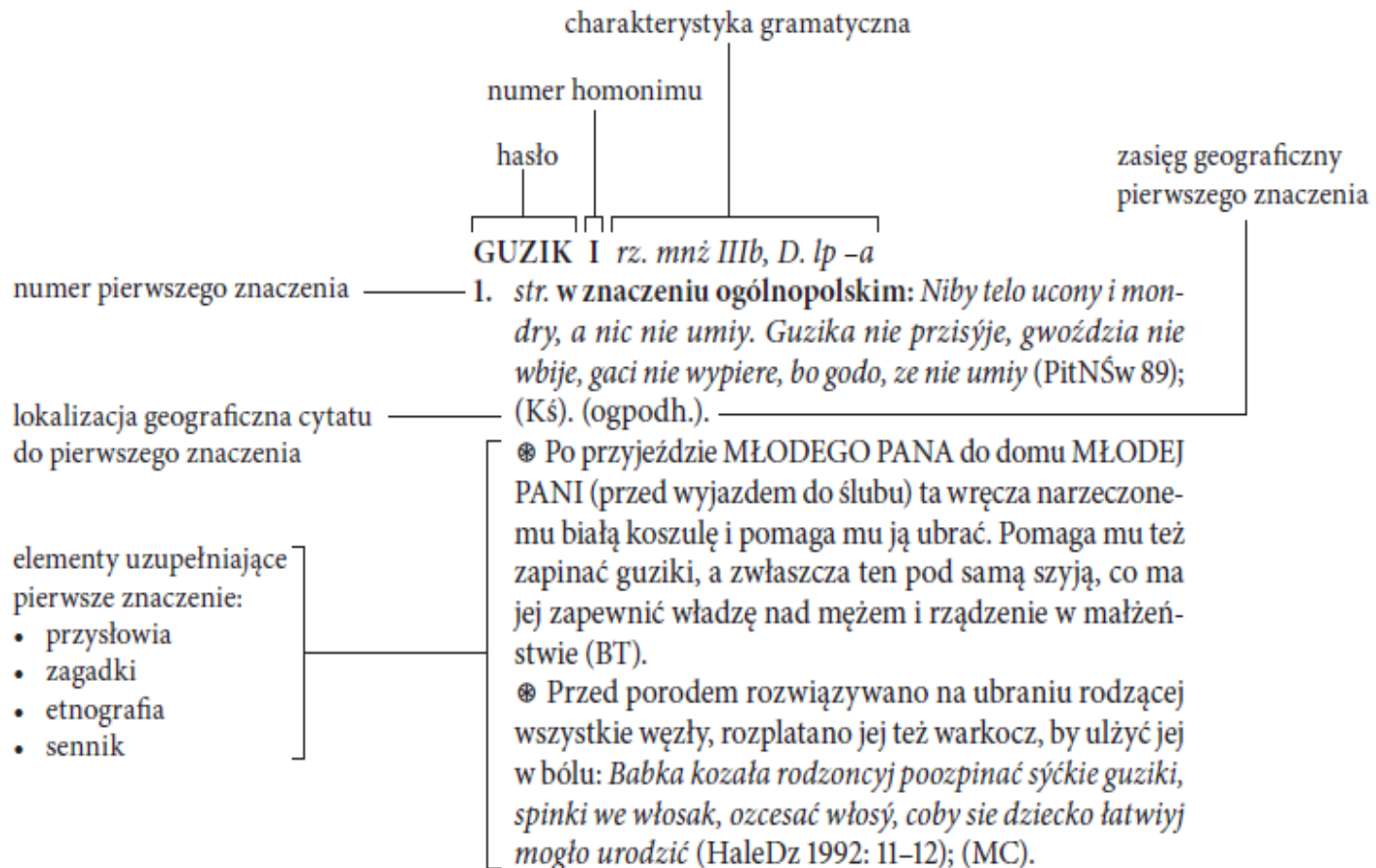
przysłowia

etnografia

<etymologia>

Artykuł hasłowy – 2

Elementy AH w opisie jednego znaczenia

Stopnie złożoności artykułu hasłowego

AH minimalny	AH rozszerzony	AH rozbudowany	AH etnolingwistyczny
Hasło	Hasło	Hasło	Hasło
Definicja	Definicja	Definicja	Definicja
	cytat, użycie wyrazu (wyraz w kontekście leksykalnym i gramatycznym)/	cytat, użycie wyrazu/	cytat, użycie
		dokumentacja geograficzna, tekstowa	dokumentacja geograficzna, tekstowa
			- dokumentacja kulturowa (wierzenia, obrzędy, praktyki magiczne itp.)- ikonografia

AH minimalny

Tylko hasło i definicja synonimiczna (najmniej czytelna)

Brak numeracji znaczeń. Nie wiadomo zatem, jaka jest funkcja przecinka – oddzielanie kolejnych znaczeń, czy oddzielanie równorzędnych określeń w obrębie definicji; zob. **namiysać**

namieniać – odmieniać, zmieniać (namienioł na lepsy)

namieniać się – zmieniać się, świtać

namieniany – uzyskany w wyniku zamiany

namienić – zmienić, nadejść (namienić na świtanie)

namienić się – zmienić się

namienio się na noc – zapada mrok

namienio na dziuń – świta

namiesiarzyć – narobić mięsa, pozabijać

namiysać – namieszać, zmieszać składniki czegoś, narobić zamętu, narobić bałaganu, popsuć szyki

nanosony – nanoszony

naodpadać – naodpadać

naodpadowany – naodpadany

naogółom – na niby, niezupełnie

naogrzywać – wielokrotnie ogrzewać, ogrzać wiele sera

naogrzywać się – wielokrotnie grzać się, wielokrotnie rozgrzewać się

naokoło – wokół, w koło, w całym otoczeniu

naokólny – rozciągający się wokół

naokół – zob. naokoło

naokrować – przygotować dostateczną ilość okrowków (zob. okrowek)

naokrować – przygotować dostateczną ilość okrowków

AH rozszerzony

- informacja gramatyczna

- przykład użycia wyrazu

łutłuc czas. - 1. ubić coś, uklepać.

Łutlukë kasy jeglaněj z prosa.

2. zabić coś, kogoś. *Łutluk go na śhérc.*

łutrâpek *m* - osoba niezdolna, awanturnik, opętany, wrzaskliwe, krzykliwe dziecko, utrapienie. *Ne wytrzymańe z tēm łutrâpkēm.*

łutrâpsëne *n* - zmartwienie, kłopot, utrapienie.

łuwádzéc czas. ~ë, ~is, ~i, ~ëm, ~ita, ~ó, łuwádz, łuwádzta - uwiązać. *Łuwádz kóna jï chodź do jizby.*

łuwaléc së czas. ~ólëm, ~óles, ~ól, łuwályłysta së albo wyšta së łuwalély, łuwál së, łuwálta së - położyć się bezwładnie. *Jekes zmęcóny, to łuwál së!*

AH rozbudowany

+ cytat, informacja tekstowa
słownik o pełnej wartości naukowej/

DZIZZKA [DZIZŻKA] rzecz. ż. **‘zdrobnienie od DZIEŻA’**: *W dziyzce to sie na chlyb zarobiało. Bug.BK; I zszywało sie to dratwóm wkoło, wkoło i nasólone było i położone było na wieku ‘od ty dziyzki, co sie chlyb piekło. Pamiyntóm, jako dziecko, było w kómorze na dziyzce, nie na dziyżce ino w tym, na nieckach, takie były malutkie kisecki, malutkie, malutkie. Sit.IC.*

DZWONEK rzecz. mnżyw. 1) **‘kolor w kartach karo’**: *Dzwonek, as dzwoncy, dama dzwonca, król dzwoncy, to jest karta. Bug.BK; 2) ‘zioło – dziurawiec’*: *Dzwonek to na wóntrobe barz dobry. Piła tego dzwonku i wylycyła se wóntrobe. Tam jak na Kwiatonowice, to duzo tego dzwonku rośnie. Bug.BK; Dziurawiec to my mówiły na to dzwonki. Dzwonek to jest ziele barz dobre. Sit.TK.*

DZWONCY przym. **‘w kartach: karowy, dzwonkowy’**: zob. DZWONEK.

DZWONY rzecz. blp **‘część zewnętrzna koła, na którą sie nakładało rafę’**: *Dzwony to to ‘okryngłe, na które sie nakładało rafe. Bug.BK.*

DŻWIYRKA rzecz. blp **‘zdrobniale: drzwi; małe drzwi’**: *Koryto w tym chlywie i dżwiyrka, podpiyrało sie. Bug.BK.*

AH etnolingwistyczny

wszystkie typy dokumentacji + kontekst kulturowy wyrazu (obrzędy, praktyki magiczne itp.)

STÓŁ rz. mnż IIIa, D. lp -u, Mc. lp stole

1. w znaczeniu ogólnopolskim; ▣ Tabl. IV: *A snopek sie stawiało – bo teraz to jes stół, a downo jadło sie na stolicce, tako była stolicka drewniano, tako nizso, tako jak ława, a nie ława, a my na przykład juz w mojik casak to pod drzywkiym, na tym taborecie, na tym stolicku, co drzywko stoło. A downo jesce to był wydzielony tyn stół taki, co tam był potrow, owies i syćko – teraz sie juz tak nie stosuje – i włośnie tyn snopek tam sie stawiało (Rat); Kie wręście pokozata sie wycekiwano gwiozdka, mama nakrywała stół cystym, wykrochmolonym, biotym obrusym. Pod obrus wkładada gorzc sianka na pamiontke, ze to Pon Jezus sie urodziył w złóbkku na sianku (Gw); (ogpodh.).*

▲ W wigilię Bożego Narodzenia łańcuchem obwiązywano nogi stołu, by zapewnić nierozzerwalność rodziny (Gw).

▲ Stół był dawniej meblem darzonym wielkim szacunkiem, zwłaszcza taki, na którym położona była kiedyś puszka z komunikantami (w czasie wizyty księdza u chorego). Przy stole dawniej spożywano tylko wieczerę wigilijną, natomiast na co dzień jedzono przy STOLICCE: – *Bez co tyn stół boškali? – godo Marysia. – To był stół wybiyrany, co go mieli w usanowaniu. Był na srogak, ozdobnie nieroz w krzize cyfrowany, a chowali do niego piniondze, ksionzki, dokumynta seliniejakie, wieczerze przy nim wilijnom jodali i świjncone na Wielgom Niedziele. Taki stół ino bewowoł w usanowaniu, na ftorym juz był Poniezus. A był wte, jak kto chorowoł, co mu ksiyndza przywieźli z Pane Jezusem. Nie śmioł tyz nik stanonć na taki stół a Kryść Boze, coby dziecko siadło (RoczPodh II 188).*

▲ Po błogosławieństwie państwa młodych, przed wyruszeniem orszaku do ślubu, następował obrzęd CAŁOWANIA STOŁU, polegający na trzykrotnym obejściu narzeczonych i DRUZYNY w lewą stronę wokół stołu, na którym w rogach ustawione są bochenki chleba; bochenki te całowali narzeczeni i członkowie DRUZYNY na znak, że młodzi znaleźli już dla siebie cztery kąty, tzn. założyli nową rodzinę: ***Wstawali [młodzi po błogosławieństwie] i na tym stole były śtyry chleby na rogak i jak sie wstało, to trza było obyjs trzi razy i całować, a ś nimi druscki i druzbowie. To było takie, ze oznacalo nowom chałupe i nowom rodzine, jak śtyry ściany, to te śtyry konty stołu i to nazywali całowanie stołu (Zcz).***

Artykuł hasłowy – 3

Elementy AH w konkretnym haśle słownikowym/

LYTRZOK rz. mnż IIIb, D. lp -a ‘wóz przystosowany do wożenia siana, snopów zboża, słomy itp., z założonymi tylko **LYTRAMI**; wóz drabiniasty; ☉ Tabl. III’: *Uzwa z wikliny na lytrzok (Hrk); A siano to woziyli w lytrak, nazywało sie lytrzok, taki wóz to był lytrzok (StB); Lytrzok to sie godało abo drabiniok na taki wóz, co to miol drabiny, znacy lytry po bokak. Lytrzokiym to sie zwoziyło i siano, i snopki zbozo, i snopki lnu z mocydła (Ch); (BD, BT, Ch, Chab, CzD, Czur, Dsz, Hrk, Klik, Kś, Łop, Mrs, Pcz, Por, SrW, StB, Zak). [drabiniasty wóz – BD, Dbn, L, Ost, Pcz; drabiniok – Ch, SrW; drabińcok – BT; grabiniok – BT, Kś; StB; siyniok – Chab, Spyt]*

Artykuł hasłowy – 4a

Elementy AH – problemy praktyczne

- Hasło** - w formie jednowyrazowej
- w formie wielowyrazowej
– **frazeologizmy**

Potraktowanie frazeologizmów jako odrębnych haseł zwiększa czytelność słownika. Oczywiście pod hasłami słownikowymi, będącymi tu elementami składowymi frazeologizmu muszą być odsyłacze.

Artykuł hasłowy – 4b

Elementy AH – problemy praktyczne

Homonim wydzielenie homonimów jest sprawą umowną, nie merytoryczną. Najczęstsze powody ich wydzielenia to:

różnice we fleksji

ZAMEK – D. lp. zamka : zamku

- rodzaj gramatyczny

-OSIOŁ – rz. mż. ‘zwierzę’ : rz. mos. ‘głupiec’

-tworzenie innych par aspektowych

-OBERWAĆ I cz. *dk* – OBRUWAĆ *ndk IIIa* ‘urwać wszystko z czegoś lub wokół czegoś’:

- OBERWAĆ II cz. *dk* ‘zostać zbitym, pobitym; dostać lanie

- odmienna etymologia

-BLOK I niem. ‘bryła kamienia, betonu’

-BLOK II fr. ‘związek polityczny lub wojskowy’

-BLOK III ang. ‘wielorodzinny budynek mieszkalny’

-Za podstawę wydzielenia homonimów nie można przyjąć wieloznaczności. /

Artykuł hasłowy – 4c

Elementy AH – problemy praktyczne

Informacja gramatyczna

To nieobligatoryjny element AH w słowniku gwarowym. Może być podawany, jeśli słownik reprezentuje jeden system gramatyczny (jedną gwara).

Informacja gramatyczna może zawierać dane o rodzaju gramatyczny, typie paradygmatu fleksyjnego. Najważniejsze informacje gramatyczne odnoszą się do kłopotliwych, nieregularnych form fleksyjnych, np. BALUSTRADA – gw. **BALUSTRADÓW** wobec ogólnopolskiego **BALUSTRAD**

Artykuł hasłowy – 4d / ŽS – 4d

Elementy AH – problemy praktyczne / ŽS elementai – praktiniai klausimai

Numer znaczenia – ten punkt nie wymaga komentarza/ Reikšmės nr. – nereikalauja aiškinimo

Kwalifikator / Nuoroda

- kw. **tematyczne/ teminės**, np. *kuch.* ‘kuchnia’, *past.* ‘pasterstwo’, *str.* ‘strój, ubiór’, *bud.* ‘budownictwo’ i inne w zależności od specyfiki kultury danego regionu
- kw. **chronologiczne/chronologinės**, np. *daw.* ‘dawne’, *now.* ‘nowe, nowsze’, *pok. III* ‘właściwe dla osób najstarszych’

Są one bardzo ważne w słowniku gwarowym, bo informują one o stopniu żywotności wyrazu (lub znaczenia) w systemie leksykalnym.

Jos yra labai svarbios tarmių žodyne, nes informuoja apie žodžio (ar reikšmės) gyvybingumo laipsnį leksinėje sistemoje.

- kw. **pragmatyczne/pragmatinės**, np. *wulg.* ‘wulgarne’, *pot.* ‘potoczne’ itd.
- Kwalifikatory pragmatyczne mogą być sytuowane przed definicją, ale wygodniejsze jest włączanie ich do definicji. W ten sposób można uzyskać większą precyzję w opisie zasad stosowania danego wyrazu (lub znaczenia). Por.: *‘z nacechowaniem emocjonalnym ...’, ‘z negatywnym nacechowaniem emocjonalnym...’, ‘ironicznie o...’, ‘z uznaniem o...’, ‘lekceważąco o...’, ‘z potępieniem o...’* itp..
- Pragmatinės nuorodos pateikiami prieš apibrėžtį, tačiau patogiau juos įtraukti į apibrėžtį. Taip galima tiksliau apibūdinti žodžio (arba reikšmės) vartojimo taisyklės.

Artykuł hasłowy – 4e

Elementy AH – problemy praktyczne

Definicja

O definicjach była już mowa, więc tu tylko o 2 elementach w obrębie definicji. Są to:

- Odsyłacz wewnętrzny do haseł obecnych w słowniku. To pozwala uniknąć budowania skomplikowanych definicji (por. BACA, OSCYPEK z poprzedniego spotkania)
- Odsyłacz do ilustracji, niezależnie od tego, czy ilustracje są obok hasła, czy na końcu tomu.

LYTRZOK rz. mnż IIIb, D. lp -a ‘wóz przystosowany do wożenia siana, snopów zboża, słomy itp., z założonymi tylko **LYTRAMI**; wóz drabiniasty; **Tabl. III**’: *Uzwa z wikliny na lytrzok (Hrk); A siano to woziyli w lytrak, nazywało sie lytrzok, taki wóz to był lytrzok (StB); Lytrzok to sie godało abo drabiniok na taki wóz, co to miał drabiny, znacy lytry po bokak. Lytrzokiym to sie zwoziyło i siano, i snopki zbozo, i snopki lnu z mocydła (Ch); (BD, BT, Ch, Chab, CzD, Czur, Dsz, Hrk, Klik, Kś, Łop, Mrs, Pcz, Por, SrW, StB, Zak). [drabiniasty wóz – BD, Dbn, L, Ost, Pcz; drabiniok – Ch, SrW; drabińcok – BT; grabiniok – BT, Kś; StB; siyniok – Chab, Spyt]*

Artykuł hasłowy – 4f

Elementy AH – problemy praktyczne

Cytat / przykład użycia

Zadania cytatu:

Dokumentacja geografii występowania hasła (to banał)

A. Dokumentacja zjawisk kulturowych (przebieg obrzędów, system wartości, relacje międzyludzkie, historia itp.).

Dlatego cytaty są liczne i znacznie dłuższe niż w tradycyjnym słowniku gwarowym.

Artykuł hasłowy – 4g

Elementy AH – problemy praktyczne

Lokalizacja cytatu (funkcja dokumentacyjna)

Zasięg geograficzny znaczenia (funkcja dokumentacyjna)

Synonimy do znaczenia W słownikach gwarowych rzadko gromadzi się w jednym miejscu synonimy. Wymaga to bowiem wcześniejszego rozpoznania całego systemu leksykalnego gwary. Jest to jednak informacja bardzo pożądana przez czytelnika. Skoro na małym Podhalu zanotowano 10 określeń *mątewki*, to zasadne jest pytanie o takie nazwy w skali całego kraju. Żaden słownik gwarowy nie podaje takiej informacji.

Podhalańskie *mątewki*:

[ferula; fyrlacka; fyrtołka; rogalka; rogocyk; rogołka; różacka; tarajka ; trzepok; tyrlikac]

Artykuł hasłowy – 4g

Elementy AH – problemy praktyczne

Powiedzenia

Przysłowia

Zagadki

Sennik

Etnografia

To są elementy struktury słownika, które mogą pojawić się też w polu CYTAT. Jeśli takich informacji jest jednak dużo, warto pokazywać w pojedynczych akapitach. Czytelność słownika będzie znacznie większa. Por. 2 kolejne slajdy z etnografią dotyczącą Wielkiego Piątku.

<etymologia>

To bardzo pożądana i oczekiwana przez czytelnika informacja, ale zasadniczo niespotykana w słownikach gwarowych. Znam jeden taki słownik – Pani Krystyny Długosz-Kurczabowej „Słownik gwary zagnańskiej” (warszawa 2020).

Etnografia – Wielki Piątek 2

♣ *Wielki Piontek pogodny, to cały rok dorodny (BT).*

♣ *Jak we Wielki Piontek mróz, to na brzysku siana wóz (BT).*

▲ *Wielki Piontek do południa, chłopcy obrzinali gałonzki na drzewak owocowyk takie niepotrzebne. Biyli wopnym pnie na tyk drzewak. Nie budowali, coby nie burzić głośno. Po południu śli do kościoła, było cytanie Mynki Pańskiuj i syćka boškajom krziz. I zacyno sie adoracyjo Nojśwyntsego Sakramyntu przy grobie. Adoracyjo trwo do niedzieli do rezurekcyji, gdy Pon Jezus zmortwychwstanie (WalSt 132).*

▲ *We Wielki Piontek jagniont sie nie puscało pod owce, zeby wydojły mlyko... – ...ba gospodarz seł dojić. – Gospodorz seł dojić i to mlyko se jedno ustawioł na swojim uzytek. – Bo jak dojyli, to ściskali, zeby owcom we wymiona sie nic nie dzioło. To temu we Wielki Piontek temu musieli dojić bacowie, ze tyn te owce bedom zdrowe. – Noji jak im obcinali, zeby nie kulawiyły tam ty kopyta, zeby nie kulawiyła przez lato. – Kulcy... usy przecinali usy... -... przecinali na tym, zeby były znaczne, na jesiyń potem odbiyrać od bace, coby gazda wiedzioł, ktoro ta jego owca. Nie było jakik zmyłek (NwB).*

▲ *Jo jesce pamiyntom, ze we Wielki Piontek, to moja babka jesce i tata to zawse chodzył z Wielkiego Piontku na, na Wielkom Sobote o północy zawse koło wody, chodzył po wodę i przynosił tom wodę i zawse my sie syćka musieli myć, przezegnać sie i zmówić tam pociórz. Babka mówiła i zawse my sie w tyj wodzie syćka myli, coby sie cały rok nos zodne choroby takie skórne racyj i takie jakiesik takie, co zawse godali, zebyśmy mieli piyknom gładkom skóre, zeby nos zodne tam takie nie imaty. To, to we Wielki Piontek sie zawse, zawse wchodzyli do tyj wanny (Ch).*

Etnografia – Wielki Piątek 2

▲ *A w Wielki Piątek rano, o trzeciej rano wszyscyk mama budziła i ślimy do potoka sie myć na pamiontke, ze jak Pana Jezusa prowadzili z ciymnicy, to popchnyli go do wody i wszystkie wody som uświyncone w Wielki Piątek (Sien); (BT, Ch, NwB, Sien, Szf, Ząb).*

▲ W Wielki Piątek myto się powszechnie w WODZIE NIE OŚPIYWANEJ, tj. przyniesionej z potoku przed świtem, zanim odezwały się pierwsze ptaki. Woda taka, wg wierzeń, leczyła wszelkie choroby skórne, zapewniała też zdrowe oczy. Przy myciu należało jednak liczyć od tyłu: 9-8-7-6-5-4-3-2-1-nic, a wtedy dolegliwości ustępowały. Dawniej gospodarze przeprowadzali rano konia przez potok, by uchronić go przed GRUDĄ. Przez potok przepędzali też owce, by miały zdrowe nogi, krowom myli wymiona: *Wielgopiontkowom wodom myli kóniowi kopyta, coby sie mu gruda nie robiyła, takie boloki i kón krwawiył i tak sie śluzyło mu. A krowom cycki myli, coby jakie prysce sie im nie robiły* (Dsz).

▲ Rano w Wielki piątek kobiety robiły masło, które poświęcono w Wielką Sobotę. Przez cały rok było ono lekarstwem na opuchliznę oraz wszelkie strupy na wymionach krów.

▲ Nadal praktykowane jest sadzenie w Wielki Piątek roślin w ogródkach, przesadzanie kwiatów. Takie rośliny mają zapewniony dobry wzrost i ochronę przed szkodnikami (Dsz).

▲ Zerwane w tym dniu w polu gałązki jałowca po poświęceniu w kościele używa się do okadzania owiec przed wiosennym REDYKIEM, szałasów itp. (Dsz).

▲ W Wielki Piątek zabronione są prace w polu. Nie wolno też hałasować narzędziami rolniczymi i stolarskimi. W tym dniu Pan Jezus spoczywa bowiem w grobie i nie wolno Mu przeszkadzać (Dsz). Zob. jednak: *Chłop siedziół se na bojsku i cosi se ta ryktowół koło pługa, coby był gotowy na jutro – zawdy sie musi we Wielgi Piątek choć jednom skibe przeorać* (Stap 332).

▲ „Mówią górale: jeśli kobieta koszulę uszyje w Wielki Piątek, a ktokolwiek ją nosi, piorun do takiego bije” (KamMieszk 137).

▲ W Wielki Piątek obcinają uszy psom. Dzień ten wielce pomyślny do tej czynności, bo uszy prędko się goją, a takie psy nigdy wściekać się nie mają (KamMieszk 139).

▲ Od Wielkiego Czwartku nie wolno też chować zmarłego, co wiąże się z powszechnym zakazem ruszania ziemi w tym okresie. Z pogrzebem należy w takim przypadku poczekać do poniedziałku (Dsz).

▲ W Wielki Piątek obcinano ogonki owieczkom, strzyżono koniom grzywy, strzygli się też mężczyźni.

Ilustracje, ich funkcje

- a. dopełnienie definicji – zob. *cebula, grabki*
- b. weryfikacja definicji – zob. *bezmian*
- c. weryfikacja ustaleń etnograficznych
- d. pokaz specyfiki etnograficznej – zob. *rączka* u kosy
- e. uzupełnienie opisu etnologicznego; opis etnologiczny a opis dialektologiczny – zob. *parzenica*
- f. pokaz relacji między elementami składowymi; też: relacja – meronim : holonim; zob. *parzynica, gynśle*

Ilustracje - dopełnienie definicji

- o zębach, osadzonych w SŁUPKU poprzecznie przypiętym do kosi (za pomocą MOTYCKI wciśniętej pod PIESTRZYŃ); drugi koniec SŁUPKA połączony jest z pałąkiem przymocowanym z kolei do KOSISKA. *Grabki* umożliwiają w czasie koszenia równe układanie wysokiego zboża na pokos'

Ilustracje - weryfikacja definicji

‘rodzaj prymitywnej wagi, składającej się z poziomego drąga z podziałką i ciężarkiem’

Ilustracje - pokaz specyfiki etnograficznej

Rączka u kosi - Podhale

Rączka u kosi - Augustów

Ilustracje - weryfikacja ustaleń etnograficznych. Funkcja *grzędka*.

grzędka

Muzeum Etnograficzne w Krakowie

grzędka

Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem

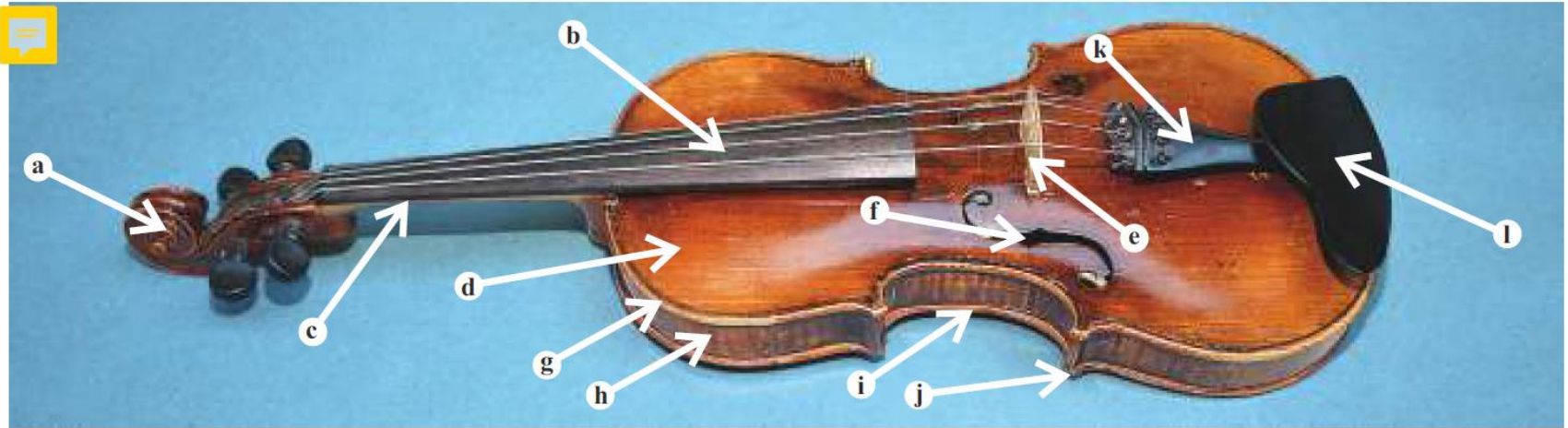
Ilustracje - uzupełnienie opisu etnograficznego; opis etnograficzny a opis dialektologiczny. Holonim *parzynica* i meronimy

Parzynica 1 typowa; fot. JK

- a** - rozeta (tu: rozeta pełna) - BT, Ch, Hrk, Kś, Szf [cyrhlica; gwiozda - BT, C, Gń, Kś, Osr, Por; różyca; słońko; zbójeckie kółko; zbójecko gwiozda - Zak]
- b** - piylka - BT, Gń, Ząb
- c** - kotwica - Por, Zak [dusa - BT, Gń, Zak, Ząb]
- d** - poncek - BłT, Ząb
- e** - krzesiwko
- f** - dziub - BłT [śpic - Ząb]
- g** - miyrwa - BT, Gń, Kś, Por, Such, Zak, Ząb
- h** - kohut - Zak
- i** - kula - BT, Dsz, Gń, Kś, Por, Such, Zak, Ząb
- j** - dziewiynciornik - BD, BłT, BT, Ch, Dsz, Gń, Klik, Kś, Por, Such, Zak, Ząb [dziewiynciosiył - BT, Gń; dziewiyncésiyl - BłT, Kś]
- k** - głowa - Ząb
- l** - przipór - BłT, BT, CzD, Czr, Dbn, Dsz, Gń, Hrk, Kś, Łop, Mn, NT, Por, RW, Sch, Zak [ozpór - Dbn]
- l** - pazdurek - BłT, BT, Dsz, Gń, Kś, Por, Such, Zak, Ząb [lapka - BT, Gń; rapka - BłT]
- m** - piórko - Zak, Ząb
- n** - ślimocek - BT [piesek - Ząb]

Ilustracje - pokaz relacji między elementami składowymi; relacja – meronim : holonim; *gynśle*

Gynśle 1 - ogpodh. [skrzypce - ogpodh.; skrzypki - BT, Ch, NT, Zak]; fot. JK

a - glówka

b - dyga

c - sýjka - Czr, Dbn, Hrk, Kś, Ls, Łop

d - góra - Tr [deka górno - Por, Zak; wiyrch - Por]

e - podstawek - Czr, Dbn, Hrk, Kś, Ls, Lś, Por [podstawka]

f - głońnica - BD, Czr, Dbn, Kś, Lś, Zak [ef - Lś, Por, Zak;
esica - Rb; eska - Tr; głośówka - Hrk; głońnik - Dbn, Lś;

hef - Por, Zak; heso - Ls]

g - brzyg - BD, Kś

h - bocki - Ls, Por, Zak [bok - Tr; lupki - Lś]

i - wyrzniyńcie - Tr [wyciyńcie - Por]

j - rozek - Por

k - stróńnik - Hrk, Kś, Ls, Por [pluzek - Kś, Zak; pluzka - Kś;

stróńnica - BD, Kś, Lś; stróńociog - Lś]

l - podbródek - BD, Kś, Ls, Lś, Zak [podbródka - Ls]

Ilustracje - pokaz relacji między elementami składowymi

Cýbont w kole - BT, Por [bont - Wit; bustryńka - BT, Czrw; bystrynek - CzD; opaska - Hrk, Łop, Mn]; fot. JK

a - cýbont

b - głowa - ogpodh.

c - wywijanka - Czir, Hrk, Mn [kolniyrz - Chab, Dbn, Łop; zawijanka - Zak; zawijonka - CzD; zowijanka - CzD]

d - oko - Rok

e - obłapka - Dbn [skrzidelko - Dbn] LONIKA - BańN, BD, Biel, BT, Ch, Chab, CzD, Dbn, Hrk, Łop, Mn, NT, Ost, Por, SrW, StB [blotnik - Łop]

f - kabzla - BD, Chab, Czir, Dbn, Hrk, Łop, Mn, Ost, Pcz

[kabźla - BD, BT, CzD, Czrw, Mn, Zak; kapsła - BańN, BT;

kapturek - Ch, Ost, StB; kapturka - Dbn, Hrk, Mn;

kaptur - CzD]

g - luśnia 1 - BD, BT, Ch, Chab, CzD, Dbn, Hrk, Klik, Kś, Łop, Mn, Mrs, Ost, Por, Rok, SrW, StB, Wit, Zak

h - luśnia 2 - Rok [ślufa - Rok]

i - sprycha - ogpodh. [sprycha - BT, Ost]

Dziękuję za uwagę

